

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे- २०२२

सत्र - ४

विषय:- भारताचे शासन आणि राजकारण (भाग -२) (PC – 401)

दिनांक : २४/०५/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स.१०.०० ते. दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

- १.१ राज्य विधीमंडळाची रचना व कार्ये लिहा.
- १.२ आजपर्यंत झालेल्या निवडणुकांवरून कोणत्या प्रमुख राजकीय प्रवाहांचे दिग्दर्शन होते? चर्चा करा.
- १.३ हिंदी आणि इंग्रजी भाषेच्या समर्थनार्थ व विरोधी मुद्दे लिहा.
- १.४ महाराष्ट्रातील ब्राह्मण व मराठा जातीचे राजकारण यांवर टिपण लिहा.
- १.५ भारतातील सनदी सेवांच्या प्रशिक्षणाचा अर्थ व प्रकार स्पष्ट करा.
- १.६ बलवंतराय मेहता प्रणित पंचायत राज्य व्यवस्थेचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- २.१ भारतीय राज्यघटनेने निवडणुकांसाठी कोणती तत्त्वे निश्चित केली आहेत?
- २.२ घटनेतील राष्ट्रभाषेबाबतची तरतूद स्पष्ट करा.
- २.३ सनदी सेवांच्या भरतीच्या पद्धती सांगून त्यांचे गुण-दोष लिहा.
- २.४ 'सनदी सेवेची अनामिकता' हे तत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- ३.१ मुख्यमंत्र्यांचे स्थान
- ३.२ त्रिभाषा सूत्र
- ३.३ निवडणूक आयोग
- ३.४ भारतातील सनदी सेवांचे प्रकार

Translation in English

Sub: Indian Government and Politics (Part - II) (PC-401)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 Write structure and functions of state legislature.
- 1.2 On the basis of elections held up till now, which major political streams are found in today's scenario? Discuss.
- 1.3 Write the points made in favour and against Hindi and English.
- 1.4 Prepare a note on politics of Brahmin and Maratha castes in Maharashtra.
- 1.5 Explain meaning and forms of training of civil services in India.
- 1.6 Explain the model of Panchayat Raj by Balwantrai Mehta.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Which principles are defined by constitution of India for elections?
- 2.2 Explain the provision of national language in the constitution.
- 2.3 Describe the methods of recruitment of civil services. Write its merits and demerits.
- 2.4 Explain the principle, 'anonymity of civil services'.

(10)

Q.3. Write short notes. (Any Two)

- 3.1 Position of Chief Minister
 - 3.2 Tri-Language Formula
 - 3.3 Election Commission
 - 3.4 Forms of civil services in India
-